

Any VI.—Núm. 130

L L E V A N T

o. D. Lorenzo Lliteras Pvre.

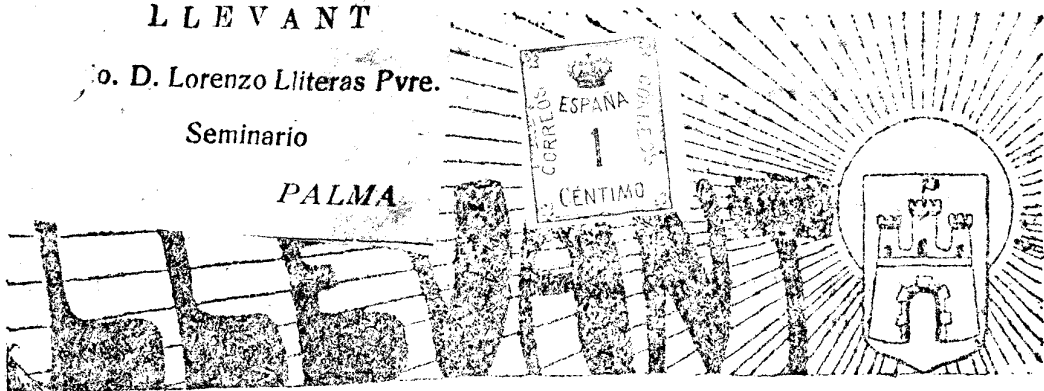
PREUS

Seminario

PALMA

Artà Un trimestre 1'5
A hora any 7'00
Al Extranger id. 10'00

Número solt
0'10 cts.

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

Artà 14 Janer de 1922

PER DEU I PER MALLORCA

Redacció i Administració
Quatre Cantons, 3

EN LA FESTA DEL BON MOT LA NOSTRA ADHESSIÓ

La nostra adhesió

Amb tot el cor nos adhirim a la bella festa que demà sa celebrarà si Deu ha vol en la nostra vila, no sols publicant avui en les nostres columnes les proclames que la nostra primera autoritat esglesiàstica i la Comissió Organitzadora de la festa han escampades per la població, sino també prometen fer tota la guerra possible al mal parlar que deshonra el nostre poble.

Es veritat que les colors surten a la cara al passar pels nostres carrers i sentir de quina manera homes i dones, donzelletes i fins infants que amb tota impudícia uns i fins sense donar-sen conta els molts mesclen amb el seu parlar mots indecorosos que semblen inventats per un geni infernal. Fins nins i ninetes ignocents s'ensenyen uns amb els altres maliciosament *engays infantils* per fer caure en la pronúncia de paraules grolleres an els demás els quals al arribar insos-

pitadament a tal pronúncia de primer cop s'empagaeixen, però arriben després a pronunciar-les amb tota desvergonya. Aixó demostra de quina manera s'infiltra en el cor dels nostros convecins el mal mot, la paraula indecent, que prest se converteix en vici degradant.

LLEVANT que du per lema: *Per Deu i per Mallorca*, pels dos te obligació de cooperar a l'extinció de la blasfèmia: Per Deu perquè la consideram com una de les ofenses de més gravetat que'ls homes li poden inferir, i per Mallorca perquè creim es dever nostre, dever de sá patriotisme treballar per la puresa de la llengua dels nostros pares, amatentisar an el qui rebaixa la cultura de la nostra regió proferint grolleries, indecències i blasfèmies indignes de pobles civilitzats. Però amb tanta més raó més toca també fer guerra al mal mot com a artanenes ja que voldriem que Artà se distingís entre tots per el seu bell parlar.

An aquesta Comarca nostra,

fins fa poc casi incomunicada amb el restant de l'illa s'hi conservava casi para la llengua del gran Ramón Lluís i per aquest motiu an aquest recó solien venir-hi filòlegs insignes a estudiar els mots i les formes pels nostros vells usades. Avui desgraciadament veim com se destermen algunes d'aquelles belles formes i en son lloc s'usen expressions indecoroses que s'han importades d'altres terres.

Amb totes les nostres forces treballarém perquè la llengua dels nostros antepassats se conservi pura i hermosa i perquè sien extirpades d'ella aquestes paraules i formes que la degraden al mateix temps que envileixen an a qui les pronúncia.

*Visca el bell parlar!
Guerra a la blasfèmia i a la paraula grossera.*

La Redacció

PROCLAMES

En honor a la simpàtica festa del bon mot, tenim el gust de transcriure en les nostres columnes les dues proclames que'l Sr. Rector i la Comissió organitzadora aquesta setmana han escampades profusament per la població.

AN ELS MEUS ESTIMATS FELIGRESOS

He vist amb gran sentiment del meu cor de sacerdot i de artanenc que el malalt vici de sa blasfèmia se vol introduir dins el nostre estimat poble d'Artá.

Se senten ja de tant en quant pels nostros carrers aqueixes paraules malsonants, surtides del intern, que embruten sa llengua del qui les diu, molesten an el qui les sent i son una ofensa gravíssima contra el Nostre Deu.

No volgueu, estimadíssims artanencs, que prengui carta de vecindat entre noltros aqueix vici demigrant e indigne d'un poble, noble, ben educat i de bons sentiments, com ho es i ho ha de ser sempre el nostre bon poble d'Artá.

Els millors estadistes i legisladors del mon han declarat sempre guerra a mort an els blasfemadors. Anem darrera ells; i no permetem de cap de les maneres que entri dins canostre aquest vici dolent, ni volguem que se senti jamay dins Artá cap paraula blasfema, que pugui ferir amb lo més mínim els sentiments religiosos dels nostros convesins, que pugui molestar an els nostros visitants i sobre tot que pugui ofendre an el Nostre Deu que tant i tant mos estima i tants de beneficis mos ha fet.

**EL MAL PARLAR ES PROPI DE GENT GROLLERA,
INCULTA I DE BAIXA CONDICIÓN**

IGUERRA, IDÓ, A LA BLASFEMIA!

i prenguem tot's part activa en la gran FESTA DEL BON-MOT que celebrarem, si Deu ho vol, el diumenge propvinent.

Que no en falti cap a sa COMUNIÓ GENERAL REPARADORA que tindrà lloc a la nostra Parroquia a les 7 i mitja del matí.

Que tots els vostros infants assistesquin a la GRAN MANIFESTACIÓ INFANTIL.

I tots grans i petits, reunits an el GRAN APLEC del capvespre, després de sentida sa paraula autorisada dels senyors que mos parlarán, *fessem el propòsit firmissim de no blasfemar jamay*, ni tolerar que cap fill de la Vila de la Mare de Deu de San Salvador mos deshonri amb una llengua blasfemadora.

¡VISCA ARTA! sempre relligiós i benparlant.

¡SIEN SEMPRE BENEITS Y ALABATS! entre noltros els Noms santíssims de Jesús i de la seua estimadíssima Mare, la nostra Patrona, la Verge de San Salvador.

Artá 8 Janer 1922.

El vostre RECTOR.

ARTANENCs

Tots be sabeu de quina manera s'es arrelat dins el nostre poble el vici de blasfemar o mostrar l'homonia gastant paraules indecents que ofenen gravement a Deu i els sentits de totes les persones de bon cor.

Abans al sentir parlar de pobles blasfemadors i de regions avon era escandalós el seu mal parlar mos sentíem horrorisats i abominavem tal fet; però desgraciadament aquest vici tant lleig, s'es també extés dins la nostra vila.

Antigament podíia haver-hi colca persona de baixa condició o de família poc educada que en moments d'ira o d'enfado s'atrevia a amollar paraules indignes de gent que se té per cristiana, però aquestes amagaven el seu vici a les persones de serriedat reconeguda o de dignitat; mes avui es escandalós el punt aont ha arribat aquest lleigíssim vici: els pares flectomen davant els fills i aquests, fins ja s'atreveixen a fer igual davant els pares. La blasfèmia i la paraula indecent son ja gastades amb tota desvergonya fins per les delicades veus de les nostres joves netes.

Aixó és indigne d'un poble que se sent cult i progressiu. La blasfèmia ofén a Deu i la persona que la profereix no té cap atenuant en la seua culpa. El qui roba podrà trobar certa disculpa en la necessitat que passava; el deshonest podrà al·legar el pler de ses brutals passions; el venjatíu podrà sentir certa satisfacció en veure associat son criminal desig; però el flastomador no pot al·legar cap excusa perquè blasfemant no guanya res, ni pot sentir satisfacció alguna, i per aixó Deu ha de castigar amb tota la pena mereixeda an el qui se complau en arrossegar per terra el seu

No fa gaire temps el Dr. Maisson-neuve donava compte d'uns ensais comparatius fets a Angers, empleant: 1) patates senceres; 2) trossos amb un ull, de 8 a 10 grams de pes i per últim trossos de cloveya a la qual hi estava aderit un ull.

Els trossos se assoleiaren 1, o 2 dies amb la fi de que cicatrisassen les llagues i se plantaren en tires de 12 a 14 cm. uns dels altres.

En quatre experiències fetes amb 5 bussinets petits i trossos de patata, aquells donaren rendiments superiors an els trossos. En un primer ensai, els trossos, produïren un 40 per cent més que les patates senceres i la patata era més grossa. En una segona experiència, els trossos petits donaren el 80 per cent més que les patates senceres.

Com deia mes amunt se veu que el tant per cent es notable, per lo tant no siria gens desafortunat que algun dels nostres conredors, qui cuiden be les patates, se decidís a fer algun ensai a la pròxima sembra.

Juan de Binalgoria

LLISTA

dels qui posaren a la subscripció oberta per l'Ajuntament per dar una alegransa als soldats artanencs en les festes de Nadal.

M. Ajuntament	50 pts.
Pere Morell Oleza	25 pts.
D. Rafel Blanes Sancho	2'00
D. Sebastià Blanes Sancho	2'00
D. Andreu Ferrer	2'00
D. Llorens Garcias	2'00
D. Rafel Sard Blanes	2'00
D. Antoni Genovard	2'00
D. Andreu Femenias	2'00
D. Juan Casellas	2'00
D. Pere Llabrés	1'00
D. Bartomeu Riera	1'00
D. Bartomeu Femenias	2'00
D. Francesc Picó	1'00
D. Jaume Llaneres	1'00
D. Gabriel Esteva	1'00
D. Bartomeu Alzina	2'00
D. Francesc Nicolau	1'00
D. Francesc Orell	1'00
D. Antonina Adrover	1'00
D. Pere Lliteras Amorós	1'00
D. Pere Amorós	5'00
D. Catalina Esteva	1'00
D. Juan Flaquer	1'00
D. Antoni Picó Fuster	1'00
D. ^a Maria Angela Esteva	1'00

Total Pts. 111

De Son Servera

Com anunciarem en el penúltim n.º de aquest setmanari, dia 6 del present tingué lloc a sa plassa de San Juan sa represnetació de les populars escenes dels "Reis d'Orient.", Comparagué moltíssima de gent, la major part eren llorensins i carrieners. Els actors que prengueren part en la representació heu feren molt bé, principalment En Jaume Vives que actuava de Rei Herodes.

Es una llástima que aquests joves de sa Congregació no tenguen a n'el seu local social un escenari que reunesqui les condicions necessaries per poder-hi representar de tant en quant algunes obres. Compranguent el Director de sa Congregació, Rt. D. Antoni Lliteras, aqueixa necesitat va parlar amb la Junta Directiva de construir un escenari tot nou ja que el que hi-ha es inservible. I en efecte; sabem que l dia 17 del actual, Festa de St Antoni, s'inaugurarà l'escenari y el decorat nou representant el vespre el Drama dels salesians "Los dos huérfanos., i seguidament és posará en escena el sainete titulat "El 33,333.,.

Será per lo tant una vetiadeta molt entretenguda i sa primera de ses que pensen fer aquest mateix invern.

Crec que axò contribuirá molt a animar sa Congregació i a augmentar també els seus ingresos.

Ala, idó, congregants serverins; ja tenim lo que fa tant de temps desitjaveim: s'escenari nou i un gramofón que la nostra Junta va adquirir aquests dies passats. A veure si conseguim que'l nostre públic en vers d'anar a n'el cine (no vull dir qu'es cine d'aquí sia molt immoral, pero si diré que no es gens recomanable), vengui a n'els nostro teatro a presenciar representacions que además de ser molt instructives li serán agradables y profitoses.

UN CONGREGANT SERVERI

Son Servera 12 de Janer 1922.

RELLIGIOSES

Els Sants Exercicis

Tota aquesta setmana es eslada de picada als Sants exercicis que an la Parroquia amb tant de fervor ha predicat el Rt. P. Francesc Fornés T. O. R.

De bon dematí a les cinc se deia la

Missa primera i just després feia una plática fins a prop les sis. A les 10 heh havia plática especial per les Filles de Maria i a les sis del vespre després del Rosari el mateix Pare feia una plátiqueta breu i un sèrmo.

Hei ha acudit molta de gent a totes les funcions especialment a la del vespre que se presta més. En els intermedis se cantaven cobles de les acostumades en els Exercicis.

Tot fa semblar que sen haurá aprofitada moltíssima gent lo que se demostrará amb la Comunió General que hei haurá deniá diumenge a les 7 1/4 en la que hi pendrán part totes les associacions religioes de la vila. En aquest dia se ferá la *Festa del Bon Mot* que se detalla en altra part.

La Festa de St. Antoni

La festa religiosa de Sant Antoni se celebrarà amb major solemnitat ja que a l'Ofici s'hi cantarà la Missa a dues veus d'en Botazzo.

CRONICA

DEL TEMPS.-- Semblava que haviem entrat en les *calmes des janer* perque desde el dissapte passat havia fets uns dies ben hermosos; però tepim por que hajen durat poc aqueilles perque el dia en que escrivim aquesta crónica s'ha tornat posar fret i amensador.

ESTAT SANITARI.-- Mos ha arribada també per aquí la *passa d'afeccions gripals* que fa unes quantes setmanes va envadir Mallorca. Son moltíssims els qui han de jeure uns quants dies, però gracies a Deu fins ara no ha pegat amb tota forsa, no hi ha cap cas de gravedad ni mancó s'ha haguda de plorar cap mort. Permeti Ell que no se repesca el cas de fa alguns anys.

MORT.-- El dia 10 va deixar d'existir l'amo Antoni de Sos Sanxos del carrer de les Barraques després de rebre els Sants Sagraments. Feia molts de temps qu'estava delicat i de la seua avansada edat no se podia esperar altra cosa. Acompanyan a tota sa familia amb el sentiment.

MUTUALIDAT ESCOLAR.-- En la escola de nins n.º 2 d'aquesta localitat es estada constituïda la *Mutualitat Escolar* amb el titol de "Fra. Antoni Llinás".

PROGRAMA

DELS ACTES QUE SE CELEBRARAN EL PROXIM DIUMENGE DIA 15 AMB MOTIU DE LA FESTA DEL BON MOT.

COMUNIO GENERAL

Aquesta Comunió que promet ser numerosíssima se farà a l'Església Parroquial a les set i quart del matí.

MISSA MAJOR

A les 10, hora de costum en la mateixa església, se celebrarà solemnement la Missa Major en la que predicarà el R. Pare Fornés T. O. R.

MANIFESTACIÓ INFANTIL

A la una del capvespre comensaran a replegar-se tots els nins i nines de la vila en el Claustre i Plasseta del Convent per organitzar-se. I a la 1 i mitja partirán en manifestació i cantant himnes contra la blasfèmia re-

correrán els carrers del Calvari, Botavant, Palma, Rafel Blanes i Rosa, aturant-se a La Sala per entregar al Sr. Batle la petició de que sia reprimida enèrgicament la blasfèmia, seguint després pels carrers, Plassa, Pou Nou, Rafel Blanes i Antoni Blanes, cap a la Plassa del Conquistador per assistir al

GRAN MITIN CONTRA LA BLASFEMIA

Aquest comensarà a les dues i mitja en la ciutat Plassa si'l temps heu permet i sino en el Teatre Principal. En ell además de altres diferents persones heu parlarán els famosos oradors:

D. Bartomeu Oliver de Palma.

D. Ramon Morey Mestre de Binisalem.

D. Josep Font i Arbós, Advocat de Palma.

El R. Pare Francesc Fornés T. O. R.

An aquest grandios mitin és d'esperar que hi assistirà tot el poble.

ESPECTACLES.

El passat diumenge dia 8 en el Teatre Principal la companyia dramàtica Vaquer Beneyto va posar en escena el drama *La Tosca*.

Per demà dia 15 hi ha anunciada *Maria Rosa* de Angel Guimerà i pel dia de St Antoni *La Tosca*.

Juventut Seráfica

El mateix dia aquesta associació de jovent que dirigeixen els PP. Franciscans reguiren la seva tanda de vetllades amb cants i diàlegs entre ell sel xis-

tós *Felices Pascuas* i el fort *El Soldado Español* Donà una profitosa conferencia el P. Pons.

Sabem que l'Orfeo Seráfica està ensayant hermoses pessets corals per altres vetllades que celebrarà proximament.

S'Argument de l'any 1921.

Pròxima ja la festa de Sant Antoni sabem que estan ja ben preparats els nostros glosadors per sortir a cantar s'argument de l'any 1921. Per de proute an aqueixa Redacció ja s'han presentats amb el seu

respectiu glosat En Mateu Mullinet i en Juan Sansó (a) Faneca que volen entrar en el concurs que obriguem per premiar als glosadors de S'Argument. Segons noticies se prepara també n'Antoni Sureda (a) Xurigué que l'any passat també va glosar.

Com se veu idó, aquesta part de la festa anirà animada i en el pròxim número publicarem el resultat del concurs si mostra de les cançons de s'Argument.

Aquest periòdic està subjecte a censura eclesialística.

Notícies regionals

CATEDRA DE MALLORQUI.— Segons hem llegit en la premsa de Barcelona el Sr D Juan Capó té gran interès en que s'instaurin cátedres de llengua catalana (en sa variant Mallorquina) a les Normals de Balears. Es aquesta una proposta molt lloable i que donaria un gran impuls a la cultura mallorquina.

MONUMENT A D. JUAN ALCOVER.— Mentres tant se segueix la llista de subscripció pel monument a D. Juan Alcover, La-Almudaina ha publicat un fotogravat del Projecte de reforma del jardí de la Reina amb l'emplacement de la font que s'ha de erigir en homenatge al gran poeta, essent aquest projecte original del escultor català Sr. Monegal.

TÍTOL.— La ciutat de Felanitx acaba de ser objecte d'una distinció que l'honra. S. M. el Rei per R. D. li ha concedit el Títol de Excel·lència i molt lloal.

TENOR MENORQUI. Segons notícies ha lograt un vertader èxit en el Teatre de Mahó el jove Tenor Llorens Pons que debutà amb "Cavalleria Rusticana". Segons diuen té bona escola de cant, veu molt ben tinbrada i bastantès taules en l'escena.

PREMI ESCOLAR.— En l'escola nacional de nins de Campos s'han fets uns exàmens per otorgar el premi fundat per D. Antoni Vives i que du el seu nom. Componien el jurat calificador el Rt Econome, el Vicari, el medge i la mestra nacional. Els nins premiats foren 5, i an el repartiment se li donà certa solemnidad.

CAMPS AGRICOLES.— Entre les distintes escoles nacionals de 1.ª ensenyansa que sol·licitaren subvenció, sols a dues les ha estat concedida. Aquestes son: la de Binisalem que dirigeix D. Ramón Morey Antich i la de Sta. Margalida que regeix D. Salvador Suñer Sirvent. La subvenció es de mil pessetes.

CONTRA LA BLASFEMIA.— Tam-

bé s'ha fet una forta campanya contra la blasfèmia en la Ciutat d'Inca. S'ha celebrat en els dies 6-7 y 8 un solemne Triduo que predicà el Rt D. Nicolau Saggesse i acabà amb una molt numerosa Comunió general i ofici solemne en el que hi predicà el Rt D. Mateu Nabot.

ELECCIONS MUNICIPALS.— Per les pròximes eleccions municipals a Palma han anat a una avenencia els lliberals i els conservadors que lluitaran per 13 vacants les que se distribuïxen així: set pels conservadors i sis pels lliberals. Els demés partits lluitaran també i per lo regular se ferán moltes combinacions d'aquí a llavors, pero per ara lo fet es lo que deim. Entre tots els candidats designats ja n'hi ha 32. Una broma.

VISITANT ESCOLES.— El Sr Governador ha presa la determinació de visitar les escoles de Mallorca i ha comensat per les de Palma acompanyat del Inspector en cap Sr Rueda. Per ara te visitades les dues graduades: La de Llevant i la de Sta Catalina.

L'ESGLAYETA DE SANTELM.— Segons pareix es estat a punt de ser destruïda l'antiga exglésieta de Santelm que està devora la Porta de St. Antoni i que tant recorts evoca de l'història de la marineria mallorquina. Gracies a l'intervenció de D. Antoni Pol sembla que se lograrà reintegrar-la al culte diví per lo que ha demostrat gran interès l'Ilm. Sr Bisbe.

CONFERENCIA.— La societat de Manacor "La Reforma" seguint la seua tasca cultural que comensà amb la inauguració d'una Biblioteca ha organizada ara una serie de conferencias. La primera es anada a càrrec del jove D. Gabriel Fuster Forteza que disertarà sobre els *medis de contribuir a la cultura de Manacor*. La segona anunciada pel dia 22 nirà a càrrec del jutge municipal Sr D. Gabriel Caldentey que parlarà de: "Indicacions sobre dret foral mallorquí a dins s'ordre sucesori." Així se fa patria i tasca de profit.

Diada de la

Llengua Catalana

Encara que dins Mallorca no s'ha celebrada a cap població la diada de la Llengua que en tot Catalunya se celebrà el dia 8, així mateix es estada la nostra Illa ben representada en la que se feu a Barcelona.

L'arquitecte diocesà i retgidor de Palma D. Guillem Fortesa anà a pendre part en el mitin que s'hi celebrà, en lloc del poeta mallorquí Mossen Llorens Biber que era el designat i no pogué assistir-hi.

El Sr. Forteza amb paraules entusiastes digué que Mallorca per boca seva s'adheria a la gran festa que se celebrava.

Digué de quina manera els joves mallorquins i mallorquinistes han aportat son entusiasme a les corporacions públiques i portaren com a cosa nova el llenguatge matern an el Consistori municipal de Palma.

Contà el cas de la visita del Governador Sr Llores al Ajuntament que saludà en català i fou contestat en castellà pel batle Sr. Fons. Invità a tot Catalunya a pendre part en les festes del Centenari de la CONQUISTA en l'any 1929 en les que voldria veure aplegats en la esplèndida catedral de Santa Maria a tots els representants de Catalunya gran.

Son parlament fou rebut amb forts aplaudiments de part de la numerosa concurrència. Seguidament se donà lectura a una bellíssima carta d'adhesió que hi envià el Sr. Riber que fou acollida amb una forta ovació i que publicarem si Deu ho vol en el pròxim n.º

Felicitam coralment als nostres amics.

TIPOGRAFIA CATOLICA

— DE —

A. FERRER GINART

En aquesta impremta poden encarregar qualsevol treball d'impressió.

TARJETES DE VISITA I D'ANUNCI, RECORDATORIS, CARTES I SOBRES, FACTURES I TOTA CASTA DE TREBALLS TIPOGRÀFICS.

Especialitat en impresos per correus, mestres i carabiners segons els models oficials.

Ademés en ella se poden demanar

ARTICLES DE PAPELERIA, TINTES OBJECTES D'ESCRIPTORI I LLIBRES DE TOTA CASTA.

Especialitat en llibres i articles escolars.

EN PREUS, COMPETEIX AMB LES MILLORS CASES DE FORA.

Carrer dels Quatre Cantons - ARTA

SERVICIO DE CARRUAJES

DE

BARTOLOMÉ FLAQUER

(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Cadepera y Calarratjada y de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLASETA DEL MARCHANDO.**¡Artanencs, escoltau!**

Si's paraigo está espanyat
i el voleu fe arretglá
n'Andreu Rauxé el dobará
be, barato i aviat.
En lo que també es trempat
es en feines de llanué
posa lligades d'acé
a ribells i greixoneres
adoba pelles, calderes
i màquines de quinqué.

CARRER RECTA--ARTÀ**GRANDES ALMACENES**

San José

DE

Vda. Ignacio Figuerola

¡HOY, COMO NADIE

detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Únicos almacenes que tienen en grandes existencias

TODO LO QUE SE REQUIERE PARA**VESTIR Y CALZAR**

y que venden más barato que nadie

Teléfono 217

Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES**La Fonda Randa, de Esteva**

Carré de Palma, 48—ARTÀ

SE SOBERTA FA POC. TOT ES NOU
I LLAMPANT. SERVICI ESMERADISSIM**Prontitut****SEGUREDAT I ECONOMIA****Ensaïmades i panets**

En lloc se torben millós que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU

D'EN

Miquel Roca CastellA sa botiga hei trobareu sempre pans, panets,
galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pastisseria**TAMBE SE SERVEIX A DOMICILI**

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG Carrer de Palma 3 bis. ARTÀ**¡ATENCIÓN!**

Compra carros y carretones en cualquier
estado se encuentren

Gabriel Carrió**PEDRA PLANA, 7 - ARTÀ****DISPONIBLE**